

נפים בפרימה, חוות עכו 06 / שמש דודי

שמש דודי¹, נוי בועז², גרה גבי³
¹ ש"ה"מ davsh@shaham.moag.gov.il ² ש"ה"מ ³ חוות עכו

מבוא ותאור הבעיה

העובדה שהנפים מורכבים בעיקר מסיבים לא בשלים גורמת נזק רב למוצרי הטקסטיל, הסיבים הלא בשלים אינם קולטים די צבע, ובכמות גדולה של נפים הנקודות הבהירות בולטות באריג (קפלן י./הכותנה ואיכות החוטים). כמות הנפים אינה משמשת כמדד לתשלום למגדל, אבל, שיווק כותנה עם רמת נפים נמוכה תסייע לשיווק הכותנה הישראלית. י. סרנגה (2001-2005) מצא כי את מרבית הנפים תורמים ההלקטים המאוחרים, והסרתם, או, מניעת התפתחותם עשויה לצמצם את כמות הנפים.

מטרת הניסוי

בחירת גורמים העשויים להשפיע על כמות הנפים בפרימה.

שיטות וחומרים

הניסוי התבצע בחוות הניסיונות עכו, הקרקע כבידה – גרומסול, כרב מחצית הבלוקים עגבניות, ומחצית שחור, זן p008, זריעה ביבש והנבטה בתאריך 25/3/06, השקיה בטפטוף רעם 2.3 ל'ש', סה"כ 322 מ"ק/ד' קטיף מסחרי בתאריך 4/10. גודל כול חזרה 1.7 דונם. מכול חזרה נלקחה דוגמא למנפטה הניסיונית. הכותן מכול החזרות באותו הטיפול אוחדו לערמה אחת לטובת ניפוט מסחרי במילוסבי. ניפוט מסחרי התבצע בתאריך 10/10. ניפוט במנפטה הניסיונית 7/11. התבצע מיון בו-זמני של דוגמאות כותנה מהניפוט המסחרי והניסיוני. מיון הדוגמאות התבצע בהרצליה במערך HVI, במיון ידני לקביעת טיב סיבים, ובמכשיר FCT לקביעת כמות הנפים.

מתכונת הניסוי: בלוקים באקראי ב – 4 חזרות.

הטיפולים:

1. בקורת
2. מג'יק 10 סמ"ק/ד' מפוצל ל-4 מנות דרך מערכת ההשקיה בטפטוף 22/6,3/7,10/7,20/7.
3. מג'יק 10 סמ"ק/ד' בהשקיה בטפטוף בתאריך 10/7
4. פיקס בריסוס בשני מועדים 3/7-80 סמ"ק/ד' 11/7-120 סמ"ק/ד'
5. קוויק 300 סמ"ק/ד' בריסוס עם השילוך הראשון

תוצאות

טבלה מס' 1: מאפייני צימוח ויבול

אחוז סיבים* %	יבול גולמי קג/ד'	הלקטים סגורים אחר קטיף הלקטים/ מ ²	גובה צמחים סמ'	טיפול
30.1	465	9.1	159	1
30.9	508	3.4	144	2
30.5	514	6.2	148	3
29.7	437	15.0	150	4
30.5	437	9.2	156	5

* אחוז סיבים ע"פ דוגמאות שנשלחו למנפטה הניסיונית

ע"מ לעודד יצירת אברי פרי צעירים העשויים "לתרום" לריבוי נפים תוגברה ההשקיה בתחילת העונה. גובה הצמחים בטיפול הביקורת הגיע לכ-160 סמ', מעבר למומלץ באזור לגידול מיטבי. פיקס שיושם בריסוס על הנוף, ומג'יק שיושם בהשקיה (מעכבי ייצור הורמון הג'ברלין, ייושמו בטיפולים מס' 4-2) ריסנו את הצימוח במספר סמ' (טבלה מס' 1). בטיפול המג'יק ריסון הצימוח שיפר את היבול, אם כי לא ניתן לבחון זאת סטטיסטית מכיוון שכול החזרות נשקלו ביחד. בטיפול המג'יק היה המספר הנמוך ביותר של הלקטים סגורים בקטיפ, פיקס לעומת זאת גרם לריבוי הלקטים סגורים. קוויק תכשיר המכיל אטפון הגורם לייצור מוגבר של אתילן בצמח, לא צמצם את כמות ההלקטים הסגורים בהשוואה לביקורת.

טבלה מס' 2: נפים בניפוט מסחרי וניסיוני ואפיון לטיב הסיבים

מסחרי			ניסיוני			טיפול
סה"כ נפים לגר' כותן	נפים עם שברי קליפה	נפים סיביים	סה"כ נפים לגר' כותן	נפים עם שברי קליפה	נפים סיביים	
133±26	79	54	100 א	68 א	32	1
128±18	76	51	86 אב	59 אב	27	2
118±09	70	48	89 אב	52 אב	37	3
135±19	82	53	70 ב	41 ב	29	4
150±16	93	57	76 ב	47 ב	29	5
עלים*	גוון*	טיב סיבים	עלים*	גוון*	טיב סיבים	
1.05	1.00	20	1.40	1.45	23	ממוצע כול הטיפולים

* בדרגות 1-3 =3 רמת עלים גבוהה, גוון שלילי

במנפטה הניסיונית הג'ין דומה לאילו של המנפטות המסחריות, אבל, אינו מגובה במנקה סיבים, ועוד הבדלים בכושר החימום וקצב הניפוט. כתוצאה מההבדלים, בניפוט הניסיוני הסיבים מכילים יותר שברי עלים ופחות נקיים מניפוט מסחרי. בדוגמאות אשר נשלחו לניפוט במנפטה הניסיונית נמצא כי כול הטיפולים צמצמו את כמות הנפים בהשוואה לביקורת, ההבדל מובהק בטיפולים 4 (פיקס), ו-5 (קוויק). הפחיתה בכמות הנפים נבעה מפחיתה במספר הנפים הנוצרים משברי קליפה (טבלה מס' 2). בכותנה שנופטה במנפטה המסחרית רמת הנפים עלתה משמעותית הן בנפים הסיביים והן בנפים המכילים שברי קליפה. ההשפעות שנמצאו לטיפולים על רמת הנפים במנפטה הניסיונית לא נמצאו במנפטה המסחרית.